

Numărul 14.

Oradea-mare 215 aprilie 1900.

Anul XXXVI.

Apare duminică. Abonament pe an 16 coroane, pe $\frac{1}{4}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Ziua învierii.

Epilog dramatic în 3 acte

de

Henric Ibsen.

(Urmare.)

Irena (scoate pe nesimțite și repede ca fulgerul un pumnal subțire și ascuțit pe care-l ținea ascuns sub haină, în partea de sus a sinului, și întreabă, șoptind, răgușită.) Arnold, nu cumva ai făcut vre-un reu copilului?

Rubek (evasiv.) Reu? Nu 'nțeleg tocmăi bine sensul cuvintelor tale.

Irena (oprindu-și respiraarea.) Spune-mi, spune-mi îndată, ce-ai făcut cu copilul?

Rubek. Îți spun, numai să te liniștești și să m'ascuți.

Irena (ascunde pumnalul.) Fie. Voi ascultă cu liniștea ce o poate avea o mamă, când ...

Rubek (o intrupe.) Și să nu te uști în ochii mei când ți-o istorisii.

Irena (se așază pe-o piatră la spatele lui.) Voi sta aici, îndărătul tei. Începe.

Rubek (își ține capul din mâini și privește înainte.) Din minutul în care te-am întâlnit, am vedut lămurit cum va răsări din tine opera mea măreață.

Irena. Tu o numiai „Ziua învierii“, eu îi diceam „copilul nostru“.

Rubek. Pe atunci eram încă tiner și n'aveam de loc experiența lumii. Îmi inchipuiam că învierea pentru a fi frumoasă ca o dulce minune, trebuie să fie reprezentată printr'o fecioară tineră, neprihănită de valurile vieții și nepetată de noroiu, și aceea fecioară să învieze și să se înalțe spre lumină, spre mărire.

Irena (repede.) Da, da și chiar așa sunt eu în opera noastră?

Rubek (hesitând.) Nu tocmăi așa, Ireno.

Irena (cu o vădită încordare.) Nu tocmăi? Nu chiar așa cum am stat înaintea ta?

Rubek (evitând a răspunde.) Cu timpul m'am cumințit, Ireno. În concepțiunea mea „Ziua învierii“

deveni o noțiune mai largă, mai variată. Soclul mic și rotund pe care sta imagina ta sveltă, nu eră desul de spațios pentru ceea ce mai voiam să adaug.

Irena (pipăe pumnalul dar nu-l scoate.) Și ce-ai mai adăugat? Mărturisește.

Rubek. Tot ce vedeam în lumea din giurul meu. Acestea trebuia să le contopesc cu imagina mea. Nu puteam altfel, Ireno. Am lărgit soclul. Am așezat pe el un glob de pământ sfărâmițos din brazdele căruia se ridică, năvalnică, o lume -- bărbați și femei -- cu înfățișarea de animale, așa cum îi cunoșteam eu din viață.

Irena (cu încordare.) Dar în mijlocul tumultului, tro-

PAPA LEON XIII.

nează tinera fecioară în vesela seninătate a cerului, nu-î așa Arnold?

Rubek (evasiv.) Nu tocmai în mijloc. Pentru a înlesni efectul general, cu părere de reu, a trebuit să mut statua mai în fund. Altfel prea ar fi eșit numai ea în evidență.

Irena. Dar fața mea mai e iluminată de acea bucurie senină?

Rubek. Firește, Ireno. Cel puțin întru câtva. Poate e ceva mai palidă, după cum cerea ideea mea cea nouă.

Irena (se ridică, mută.) Arnold, grupa aceasta, e expresiunea vieții precum o înțelegi astăzi.

Rubek. Da. Așa a fi.

Irena (scoate cuțitul.) Și m'ai mutat în fundul grupei, ca pe-o figură... puțin mai palidă.

Rubek. Nu chiar în fund, mai la mijloc.

Irena (șoptește răgușită.) Ți-ai pronunțat singur sentința. (Vrea să-l lovească.)

Rubek (se întoarce și o privește.) Sentința?

Irena (ascunde repede pumnalul și vorbește cu vocea tremurătoare.) În figura aceea răsleață, eră tot sufletul meu, erai tu și cu mine, eram noi, noi, noi și copilul nostru.

Rubek (grăbit își scoate pălăria din cap și-și șterge fruntea de sudoare.) Să veți înse, cum m'am reprezentat pe mine. În față, lângă un izvor, ca aici șade un om încovoiat de greutatea păcatelor și care nu se poate înălța de pe pământ. Eu îl numesc căința pentru o viață perdută. Omul acela își mmoale degetele în periașul șerpuitor, voinde să și le spele dar e chinuit de gândul că n'o să le poată spăla nici odată. Va fi rob în vecii vecilor fără să mai poată trăi, fără să învieze, osindit a rămâne veșnic în acel infern.

Irena (tare și rece.) Poet.

Rubek. De ce poet?

Irena. Fiind că-ți lipsește puterea și voința și prea ești eșător pentru toate faptele și gândurile tale. Mai întei mi-ai ucis sufletul și pe urmă te sculptezi pocăit, în prada părerilor de reu, și acuzându-te singur (zimbând) și creșii că 'n modul acesta ești achitat.

Rubek (cu încăpăținare.) Eu sunt artist Ireno, și nu imi e rușine de slăbiciunile inerente firei mele. Sunt născut artist și nu voi fi nici odată alt ceva decât artist.

Irena (Îl privește cu un zimbet ascuns și reuțăcios și-î dice bland.) Arnold, tu ești poet (Îi mângăie părul.) Ce copil mare și drag, pornit spre bețrânețe și încă nu voește să înțeleagă acest lucru.

Rubek (indispus.) De ce imi dici mereti poet?

Irena (cu ochii atenți.) Fiind că în cuvântul acesta e o scusă, o iertare pentru toate slăbiciunile tale, amicul meu. (Își schimbă tonul de odată.) Dar pe atunci eram și eu un om, aveam o viață de trăit și o soartă omenească de implinit. Am lăsat neatinsse toate acestea, le-am aruncat de la mine, numai pentru a te servi pe tine cu supunere. Asta a fost o sinucidere, un păcat de moarte seversit împotriva mea. (Aproape șoptind.) Și nu voi putea îndreptă nici odată acest păcat. (Se așează pe țărnul pəriului aproape de Rubek pe cari îl urmărește cu privirea și pare inconștientă pe când culege flori de pe tufele din giurul ei.)

Irena (cu hotărîrea aparentă.) Trebuie să am copii, mulți copii și copii adevărați nu de acei cari se adăpostesc prin morminte. — Asta ar fi fost chie-marea mea. Nu trebuie să te servesc nici odată, poete.

Rubek (pierdut în amintiri.) Totuș am avut țile

frumoase, Ireno. Minunate țile. Când me gândesc la ele...

Irena (il privește cu o expresie mai blăjîină.) Îți mai aduci aminte ce cuvânt mi-ai spus după ce ai terminat cu mine și cu copilul meu? (Dă incetinel din cap.) Mai ții tu minte acel cuvânt?

Rubek (Privind-o întrebător.) Ți-am spus vr'un cuvânt care ți-a ramas în minte?

Irena. Da nu mai ții minte?

Rubek (clătîină din cap tĂgăduind.) Nu-mi mai aduc aminte de nimic. Cel puțin de o camdată nu.

Irena. Stam inaintea ta și așteptam ca respirația oprită. Mi-ai strins cu căldură amendoune mĂnile și mi-ai dis: „Îți mulțumesc din toată inima Ireno, aceasta a fost pentru mine un episod binecuvîntat“.

Rubek (îndoindu-se.) Am dis episod? Nu prea me servesc de acest cuvânt.

Irena. Episod ai dis.

Rubek (silindu-se a se arătă indiferent.) Ei, da, și 'n fond episod a și fost.

Irena (scurt.) După acel cuvânt te am pĂrăsit.

Rubek. Prea veți lucrurile în reu, Ireno.

Irena (dănd cu mĂna pe frunte.) Poate că ai dreptate. Ai să lĂpedĂm de la noi tot ce-î turbure și greu. (Rupe cĂteva frunze dintr'un mĂcieș și le aruncă în pĂriu.) Uite cum inoatĂ paserile noastre, Arnold.

Rubek. Ce paseri?

Irena. Nu veți: Flamingi roșii trandafirii.

Rubek. Flamingii nu inoatĂ numai se bĂlĂcesc.

Irena. Atunci sĂnt pescĂruși.

Rubek. Da asta mai degrabă pescĂruși cu pliscurile roșii. (Rupe o mĂnă de frunze și le aruncă în apĂ.) Trimet și eu corĂbiile mele dupĂ ei.

Irena. Dar în corĂbiile sĂ nu se imbarcĂ și vĂnĂtori.

Rubek. Nu, Ăștia nu aĂ sĂ se imbarce. (Zimbînd cĂtrĂ ea.) Mai ții minte cĂnd ședeam intr'o varĂ pe malul lacului Taunitz dinaintea cĂsuței țĂrĂneșei?

Irena (dĂ din cap afirmativ.) SĂmbĂtĂ seara dupĂ ce isprĂviam cu lucrul de peste sĂptĂmĂnĂ.

Rubek. CĂnd plecam cu trenul prin impregiu-rimi și remĂneam acolo duminicile.

Irena (cu o privire disprețuitoare.) A fost numai un episod, Arnold.

Rubek (se face cĂ nu aude.) Și pe atunci aruncai paseri pe apĂ, erĂu flori de nufăr.

Irena. Nu, erĂu lebede.

Rubek. Lebede dici și eu. Și imi aduc aminte cum am legat de gĂtul unei lebede de astea o frunzĂ mare și asprĂ, o frunzĂ de brusture.

Irena Par cĂ erĂ barca lui Lohengrin trasĂ de o lebedĂ.

Rubek. CĂt îți plĂcea ție jocul Ăsta!

Irena. AdevĂrat. Ne jucam ĂșĂ adese ori.

Rubek. Mi se pare cĂ 'n fiecare sĂmbĂtĂ din vara aceea.

Irena. Tu diceai cĂ eu sĂnt lebedĂ și-ți due barca ta.

Rubek. ĂșĂ? Da, da. (Ocupat cu jocul.) Ia, uitĂ-te cum inoatĂ pescĂrușii la vale.

Irena (ride.) Și corĂbiile tale naufragiazĂ.

Rubek (aruncă mĂi mult frunziș în apĂ.) Mai am eu corĂbiile de rezervĂ. (UrmĂrește frunzișul cu ochii și dupĂ o scurtĂ pauzĂ continuĂ.) AscultĂ, Ireno: am cumpĂrat cĂsuța țĂrĂnească de lĂnga lacul Taunitz.

Irena. ĂșĂ? Acum e a ta? Spuneai tu c'o vei cumpĂrĂ cum veți avea mijloace.

Rubek. Am ajuns bogat mai în urmă și am cumpărat-o.

Irena (privindu-l cu coada ochiului.) Și acum stați în vechea noastră căsuță?

Rubek. Nu, am dărimat-o de mult și în locul ei m-am ridicat o vilă mare și minunat întocmită, cu un parc împregiurul ei. Acolo stăm de obicei (se oprește și rectifică) adevărat stau eu de obicei în fiecare seară.

Irena (se stăpânește.) Așă, tu și cealaltă. Totdeauna stați acolo?

Rubek (puțin îndărătnic.) Când nu suntem în vialegiatură, ca în anul acesta.

Irena (cu privirea perdută.) Frumoasă, ah! frumoasă a fost viața lângă lacul Taunitz!

Rubek (par' c'ar privi în sine însuși.) Și cu toate astea, Irena ...

Irena (continuă și termină.) Și cu toate astea, am părăsit amândoi viața aceea.

Rubek (lin și apăsând pe cuvinte.) Vine prea târziu căința?

Irena (nu răspunde, șade puțin tăcută, apoi, privește peste piscuri, în depărtare.) Ia uită-te, cum apune soarele după culmi și cum ultimile lui raze îmbracă 'n roșu câmpia întreagă.

Rubek (se uită 'ntr'acolo.) De mult n'am mai vădut un apus de soare la munte.

Irena. Dar resărit?

Rubek. Mi se pare că n'am vădut nici odată un resărit de soare.

Irena (zimbășește ca perdută în amintiri.) Eu am vădut odată un resărit.

Rubek. Așă? De unde?

Irena. De sus, de sus, de pe vârful munților. Tu m'ai ademenit să me ure făgăduindu-mi toate avuțiile lumii dacă (... se oprește de odată.)

Rubek. Dacă?

Irena. Te-am ascultat și te-am urmat până sus. Acolo am îngenunchiat înaintea ta, m'am închinat și te-am servit. (Tace nu moment apoi șoptește.) Atunci am vădut resărind soarele.

Rubek (schimbând vorba.) N'ai vrea să mergi să stați cu noi în vilă?

Irena (il fixează zimbând disprețuitoare.) Cu tine — și cu femcea cealaltă?

Rubek (insistând.) Împreună cu mine — ca 'n vremurile pe când eram. N'ai vrea să-mi deschizi toate porțile încuiate ale sufletului meu?

Irena (dă din cap negativ.) Nu mai e la mine cheia sufletului tău, Arnold.

Rubek. La tine-i și numai la tine. (Rugându-se, implorând-o.) Ajută-mi să mai trăiesc odată viața.

Irena (nemișcată, ca mai nainte.) Visuri deșarte, netrebnice, moarte. Ori cât am mai sta noi împreună, nu mai înviem.

Rubek (tâindu-i vorba.) Cel puțin vino să ne urmăm jocul.

Irena. Da, da. Să ne jucăm, să ne jucăm, nu mai atât.

(Șed pe mal și aruncă 'n apă flori și frunze cari se duc la vale. În fund, proprietarul Ulfheim și Maja coboară de pe deal, armați ca de vânătoare. În urma lor un sevitore duce câni, de sfoară, și trece la o parte.)

Rubek (și observă.) Uite, mica mea Maja, se duce la vânat, cu ucigașul de urși.

Irena Maja ta.

Rubek. Său a lui.

Maja (uitându-se 'nspre ei, îi vede și îi strigă.) Seara bună, Rubek: Să me visezi. Me duc după aventuri.

Rubek (răspunde.) După ce fel de aventuri?

Maja (apropiându-se.) Vreau să las toate la o parte și să trăiesc.

Rubek (ironic.) Așă? Și tu, dragă Maja?

Maja. Da. Am făcut chiar și un cântec. Ascută-l.

(Cântă și chiue):

Sunt liberă, liberă, liberă
Și timpul robiei s'a dus,
Ca paserea-s liberă, liberă
Renasc și me 'nalț tot mai sus.

Da, da. Cred că acum am înviat în sfârșit.

Rubek. Așă se pare.

Maja (inspirând adânc.) Ah! Cât de ușoară și de insufletită te face o asemenea înviere!

Rubek. Seara bună, dnă Maja și noroc.

Ulfheim (strigând.) Să nu -- Mai slăbește-ne cu urările tale că ne aduc vre-un bucluc. Nu veți că plecăm la vânătoare?

(Va urmă.)

IL. CHENDI ȘI C. SANDU.

R e u l . . .

*Când scara anilor scobor,
Nu ved mulțimea relelor*

*Oi numai urma lor, —
Când scara anilor o sui
Reul nicăierea nu-i*

Oi numai urma lui.

II

*Reul în lume a venit,
În chip de demon urgisit
Pe noi ne-a ispitit,*

*Apoi s'a dus, dar urma lui
E în internul omului
În pieptul flecuț.*

III

*Reul a fost, dară s'a dus
Ci 'n inimile noastre-a pus
Veninul său nespus.*

*De rele sufletul ni-e plin
Al reului nespus venin
Noi îl purtăm în sîn.*

IV

*În veci de el n'o să scăpăm,
Căci „oamenii” — de-a fi, încetăm
Reul din noi de-l dăm.*

*Noi vecinic reul purtăm-l-om,
Îl poartă flecare om,
Și floare și atom.*

V a n d a.

Înaltă, cu talia-i mlădioasă și cu ochii ei mari și blânzi, Vanda, un tip oriental deseversit, putea să aibă două-deci de ani.

Până la această vârstă viața îi s'a seurs fără griji, fără nevoi, lină și nesupărată de nimic ca un përiiaș într'o pădure neumbată. Nu putea să povestească din toată această grămadă de ani nici un moment mai fericit, nici o clipă nenorocită. Aceleași dîle plictisitoare, aceeași dragoste părintească, aceleași plăceri de toate dîlele. Nici cea mai mică mișcare, nici o impresie mai plăcută, nici o senzație deosebită care să-i dea o notă mai variată în monotonia traiului ei norocos și fără pic de viață.

Și a trecut dîlele și anii fără să-i simtă, și s'a trezit ea din vis o fată de două-deci de ani, frumoasă cum n'a mai vădut alta, cu dorinți ascunse și neînțelese, dornică de o altă viață pe care o așteptă, fără să-și poată da seamă de cum va fi făurită.

Și Mihail a vădut-o și a recunoscut-o. Eră ea Cosinziana cu bucele bogate, pe cari de ani o căută; eră ea femeia visurilor sale din nopțile cele fără de noroc din trista sa viață. De câte ori seara, la măsuta sa sărăcăcioasă nu-i apărea înaintea ochilor sei rătăciți în văzduh chipul femeii visate, cu ochii ei mari și blânzi și cu capul cel maestru pierdut în undele bogate ale përulei ei fermecător, și de câte ori n'a trăit clipe pline de viață prindënd în zbor câte un cald sărut de pe buzele dornice de dragoste ale frumoasei fantome, care dispărea de odată din singurateca-i odaie tocmăi atunci când visul îi părea mai dulce și mai aievea.

Și acum Vanda, idealul unei vieți visate, îi eră atât de aproape; fantoma de altă-dată eră acum întrupată într'o vecină de o neasemuită frumeseță, care îi trimitea din fereastră priviri atât de dulci și atât de dătătoare de viață.

Aceeași veche poveste. S'a cunoscut și s'a iubit. Ceasuri întregi se priviau fără să-și poată spune simțirile, dîle întregi se urmăreau cu gândul și ce fericiri se regăsea în rarele clipe, când singuri pierduți într'un colț al balconului el povestia tot zbuiciumul vieții sale din trecut, toate nevoile cari îl frământau și planurile pe cari le făuria pentru fericirea lor în viitor. Și cum se iubiau, și ce fericiri se simțiau!

„Vai Mihail, de ce nu te-am cunoscut cu ani înainte? De ce am pierdut atâtea dîle netrăite? Doar de ani de când te visez, te cunosc par că de când me cunosc pe mine singur; de când am învățat a gândi doar tu mi-ai umplut tot golul gândurilor mele fără de noroc. Și când me gândesc la nopțile pline de stele și de nesomn, când îți căutam în văzduh chipul tei blând și cuminte, par că nu-mi vine să cred că privirea această a ta, care me cuprinde acum cu atâtea drag, e aievea. Stringe-me bine Mihail, vrea să simțesc toată puterea făpturei tale; dă-mi încoace capul, dă-mi ochii, dă-te cu totul mie, că mi se pare că tot visez, mi se pare că tot nu-i aievea această fericire, pe care am visat-o în nopțile mele pline de stele și de nesomn.

Și-l sorbia cu atâtea drag cu blânda-i privire, și-l strîngea cu atâtea patimă la sinu-i revoltat, și-l sărută cu atâtea iubire pe buzele-i învinețite de atâtea simțire și pe ochii sei plânși de atâtea fericire, că remănea pierdută par că în fața acestui bărbat atât de încercat și de frământat de nevoile și chinurile vieții sale

fără de noroc, pierdut în frumosu-i chip, în vrăjita ei privire.

Și a durat ani această fericită iubire, a trecut ani de când Mihail a simțit pentru întâia oară farmecul buzelor iubitei sale Vanda; și a luptat sërînanul tot mai mult cu miseria, care-l urmăria tot mai aproape, a luptat nenorocitul și a cădut învins, zdrobit în această luptă ucigătoare.

— Mihail, de ce nu cauți să isprăvești odată școala? Șei că părinții nu me slobod un moment cu pețitorii. Eu îi tot amân că șei cât te iubesc, șei că în dîua în care aș trebui să me hotăresc pentru un altul, mi-aș zdrobi mai bine capul de o piatră. Tu șei că îmi ești totul, toata viața, toată fericirea; șei că tu intrupei pentru mine toată simțirea, toată patima, întreaga mea gândire, nemărginita mea iubire. Mihail, de ce nu cauți să me scoți din acest infern în care me chinuiesc? De ce nu cauți să-mi dai viața ce mi-o dătoresci și asupra căreia am acum un drept legitim? Șei iubitul meu, că eu sunt singura țintă a luptei tale fără preget cu miseria, șei că ți-am umplut un mare gol în viața ta și că fără mine traiul ți-ar fi o grea povară, șei Mihail cât me iubești, dar nu mai pot lupta atâtea, simțesc că o să cad într'o di victima voinței lor, o să fiu învinsă Mihail, scapă-me ca să nu me blestem într'o di!

— Vando, tu eu iubirea ta me umpli cu viață și me omori. Da, iubita mea, simțesc că într'o di tu ai să me omori. Tu nu ești făcută să suferi alătura de mine, tu ești născută pentru a trăi, și cu tot chinul ce o să-l îndur tot voi fi fericit în dîua în care voi șei că tu, iubita mea, trăiesci traiul pe care eu nu-s în stare să ți-l dau. Da Vando, n'am să-ți iau în reu, dacă vei spune într'o di remas bun visului nostru nebun. Că tu ești atât de frumoasă, ești așa de doritoare de viață și ai atâtea drepturi la fericirile și bucuriile pe cari le poate da. Dar nu șei cum gândul, că într'o di n'o să me mai iubești îmi sfîșie inima. Te aș voi cea mai fericită dintre femei, dar și atunci aș voi să-mi păstrezi un colț cât de mic în frumoasa ta viață.

Și Vanda plîngea și-i opri vorba cu buzele sale fragede cu cari îi acoperia pe ale sale vinete și aprinse.

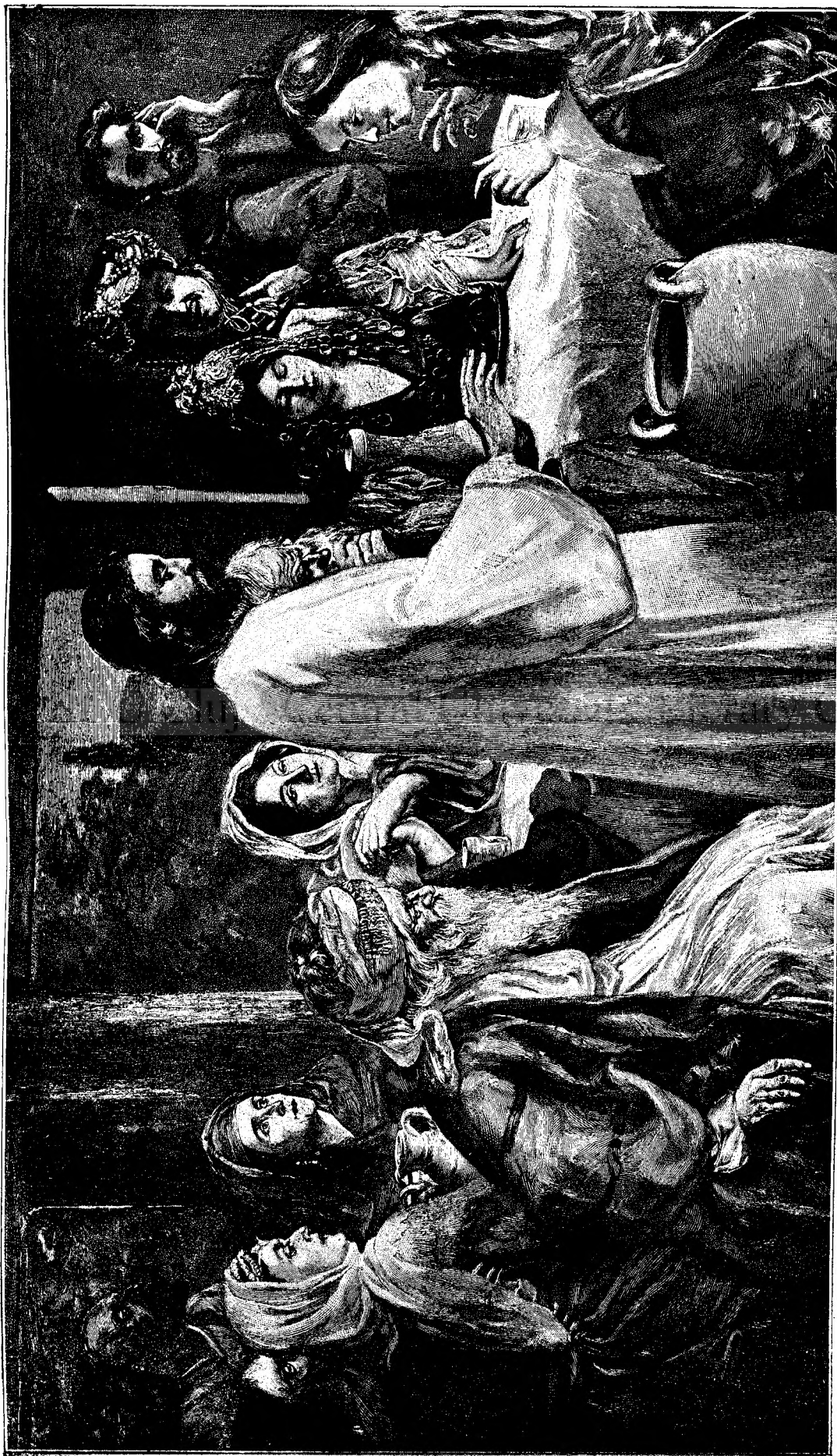
Dăduse în primăvară. Mihail se chinuia cu doctoratul al doilea, pe care voia să-l ia cu ori-ce preț, pentru a-l trimete dar Vandei de dîua ei.

De mai bine de două luni iubita lui plecase și nici o veste, nici un cuvânt nu primise de la densa în tot acest timp fără seamăn de chinuitor.

În sfârșit pe la 15 aprilie primi un plic și pe adresă recunosc slovele iubitei sale Vanda. Dar nu eră scrisoare ceea ce citi, ci un simplu bilet în care îi se anunță logodna iubitei cu un mare proprietar din împregiurimi.

Și anii a trecut iute. Mihail a isprăvit medicina și s'a retras ca medic de plasă în unul din județele muntoase ale Moldovei. Ducea un trai linistit, se ocupă mult de nevoile și durerile sătenilor, pentru cari devenise duhovnicul tuturor durerilor, și se simția fericit că și-a găsit în sfârșit un țel care să-i umple tot golul vieții sale singuratece.

Și a trăit ani această viață monotonă, și a trecut dîlele și săptămânile aceleași neschimbate, vara cu florile și cu cântecele privighitoarelor tot așa de

NUNTA DIN CANA GALILEEL

tristă ea și iarna cu gerurile și viscoalele, cari îl țineau izolat de iubii lui săteni. Și în aceste zile fără seamăn de lungi și triste toate gândurile lui erau la Vanda duse.

Își amintiă de visul lor nebun, de dragostea lor atât de plină de viață, de miseriile sale pe cari Vanda le plângea atât de dușos cu ochii sei cei mari și fără seamăn de blândi.

Și se simțea atât de fericit în această gospodărie înjghebată numai cu munca sa și în care fie ce colț îi amintiă de câte o dorință a iubitei sale Vanda.

Și gândurile aceste pline de viață și iubirea Vandeii, îi umpleau tot golul tristei, dar fericitei sale vieți.

Trecuse cinci ani de când Mihail ducea viața această plină de iubire pentru sătenii sei și de gândurile la buna sa Vanda. Ca în toți anii s'a dus și anul acesta să petreacă luna august la niște băi din apropiere.

Și într'una din zile pe când sta la fereastra odăiței sale a fost lovit de cea mai frumoasă privire, pe care și-ar mai fi putut-o dori în viață.

Vanda, într'un cupeu elegant, mai frumoasă de cum a cunoscut-o vr'odată, i-a trimes în fugă cel mai dulce zimbet cu care i-a luminat vr'odată sbufumata-i viață.

După un ceas s'au întâlnit în grădină. Vanda venise singură și ochii ei mari și blândi erau plânși. În luxul și bogăția în cari își trecea viața, ea era cea mai nenorocită dintre femeii.

— Ia-me cu tine Mihail, du-me la capetul pământului, că nu mai pot trăi fără tine Mihail, nu mai pot. O să me omor, dacă nici acum n'o să ai milă de mine.

— Dar tu ești maritata Vanda, tu nu mai ești a ta, tu aparții acum societății...

— Nu vreau să știu de nimic, ia-me, ia-me cu tine, n'am nimic cu lumea, tu ești singura mea viață, numai pentru tine vreau să trăiesc. Ia-me că am să me omor.

Să o ia! Dar cum să împace această fugă cu morala și cu legile societății, cum să-o despartă de cei doi copilași pe cari știe că-i adoră? Dar Vanda era nenorocită și acest gând îi sfîșia inima.

— Ascultă-me Vando; tu știi că toată viața ție ți-am jertfit-o. Fie-ce clipă, fie-ce gând, toate visurile mele numai pentru tine au fost. Te-am iubit totdeauna, toată viața mea numai a ta va fi. Sunt atât de fericit că mi-ai păstrat un colț în viața ta, că m'aș simți cel mai nemernic, dacă aș căuta să me servesc de acest moment de slăbiciune și să-ți sfărîm frumoasa ta viață. Remâi în lumea ta de lux și minciună, că într'a mea viață are să-ți fie o povară. Ai să te plictisești în mica și sărăcăcioasă mea lume, eu nu pot să-ți dau decât nețermurita mea iubire. Și tu știi Vando, tu simțești mai bine decât mine aceasta, că atâta nu-ți poate ajunge; tu ești născută pentru lux, bogăție și șgomot. Remâi în lumea ta Vanda, și lasă-me să trăiesc singur într'a mea, în care me simt destul de fericit că pot să te iubesc și să gândesc la tine.

— Cum me iubești tu Mihail și cum îmi simțești tu viața! Ai dreptate Mihail. Sunt o nenorocită, n'aș putea schimba nimic din traiul meu și cât sunt de nenorocită! Cum nu me pot împăcă cu gândul de a trăi iar fără tine!

Așă-i Mihail, remâi tu în lumea ta și eu voi

urma să trăiesc în luxul, bogăția și minciuna lumii mele.

Dar te iubesc Mihail, nici un moment n'ai dispărut din viața mea, totdeauna clipele cele mai frumoase din viața-mi spre tine le trimeteam! Și cum te doriaam! Și acum iar să plec, iar să te las? Nu, Mihail, nu pot. Vino de trăește lângă mine, altfel nu pot să plec.

— Mi-am făcut o viață nouă Vando și me simt fericit. Nu căută să mi-o zdrobești și pe asta, că o să me omori. Lasă-me să plec, nu căută să me oprești. Gândește-te cât te iubesc și fă măcar atâta pentru mine. Sunt prea slab ca să me opun dorinței tale, lasă-me să plec.

— Nu, Mihail, nu pot să te las. Trebuie să te am lângă mine. Nu te las să pleci. Vreau să fii al meu, și pentru totdeauna.

Mihail a plecat; dar spre satul în care a petrecut atâtea frumoase zile. Nenorocitul a făcut ultimul sacrificiu pentru liniștea și fericirea Vandeii. Mihail a plecat în coșciug din odaia de la hotel unde a fost găsit a doua zi ucis de un glonte ce și l-a tras în tâmpla dreaptă.

6 Iunie 1899.

HORIA CARP.

Fără pâne peste 31 ani. Celebrul chimist englez William Crooke, face următoarea profecție pesimistă, după care în anul 1931 omenirea va rămâne fără pâne. „Noi — țice Crooke — vom consuma peste puțin o cantitate de pâne mai mare decât aceea pe care o va putea produce pământul. Și dacă știința nu se îngrijește mai înainte de data fatală, mâncătorii de pâne vor muri de foame. Aceasta e perspectiva. În Anglia nu se produce decât un sfert din ceea ce se consumă. Celelalte trei sferturi sunt importate. Situațiunea e mai mult sau mai puțin aceeași peste tot locul. Acelaș pericol amenință pe toți mâncătorii de pâne. În fiecare an consumația crește cu 600.000 guri de săturat. De un sfert de secol consumațiunea pânei s'a mărit cu o jumătate în toată lumea. În Europa produțiunea grăului e în „deficit“ și golul e umplut cu ceea ce sosește din America. Dar asta nu va putea dura mult timp, căci peste mai puțin de o jumătate de secol grăul Americii abia va putea ajunge pentru ea“. W. Crooke a trecut în revistă toate țările de pe pământ. Nu mai sunt terenuri disponibile pentru cultura grăului. Rusia, mare exportatoare de grău, după America, va avea în curând nevoie de toată produțiunea ei. Franța, care produce, după Rusia, cea mai mare cantitate de grău, a început deja să importe. Nu se poate conta de loc pe Germania, pe Statele din America de Sud, pe Africa septentrională și pe aceea de Sud. În Scandinavia consumația s'a mărit cu sută la sută în 25 ani; în Austro-Ungaria cu 80 la sută; în Franța cu 20 și în Belgia cu 50 la sută. Făcând să fructifice pe cât e cu putință pământurile bune pentru cultura grăului, peste tot locul, Crooke conchide că produțiunea grăului, în lumea întreagă, va deveni insuficientă în 1931. Inse pe noi nu ne sperie prevestirea chimistului englez, căci, de singur omenirea va găsi un alt aliment în locul pânei.

Infectarea gurei.

Acum aproape de decii de ani de când practicez chirurgia dentară, nu am constatat atâtea cazuri de infectarea gurei ca în timpul de față.

Am crezut mai întâi ca acest reu, e transmis prin ereditate persoanelor la care-l constatam, dar în urma declarațiilor și asigurărilor formale ce am primit, că nici un membru din familia lor nu suferise și nu sufer de acest reu, mi-am îndreptat în altă parte atenția și iată rezultatul cercetărilor la care am ajuns.

Această boală provine din transmiterea microbilor dintr'o gaură în alta, prin instrumentele nedesinfectate ale dentiștilor, subchirurgilor, bărbierilor și ale lucrătorilor de la dentiști, cari exercită chirurgia dentară fără drept și fără o autorizație prealabilă. Ei, mergând de la un client la altul și făcând diverse operațiuni, transport microbii de la un individ infectat la altul sănătos, infectându-i gura și adese ori, întreaga familie prin contact este atinsă de această boală.

Alte cazuri pe cari le am observat prin locurile publice, cum birturi, berării, cârciume etc.

Acți vin fel de fel de indiviți bolnavi de gură, tuberculoși, scrufuloși etc. și cu șervetele care li se dă la masă, își șterg buzele, unii chiar limba și adese ori, ierte cititorii, mulți îl întrebunțează ca bacteriolog pentru nas, și cred că e suficient ca acel șervet să fi fost întrebunțat de un alt individ atins de o boală contagioasă, pentru ca microbii boalei să fie luați de cel care s'a servit de el.

Birtașii în loc de a îndepărta șervetele întrebunțate odată, le stropesc cu apă rece, le string, le pun apoi sub o presă de lemn și a doua zi le scot călcate gata, servindu-le la mușterii.

Acelaș lucru se întâmplă și prin berării și cârciumi: căci ar fi destul ca acelaș pahar din care a băut un om infectat, să servească la un altul sănătos, și microbii s'aun transmis imediat numai prin atingerea cu care a venit paharul cu buzele bolnavului.

Dar mai grav este faptul că mulți din berării și cârciumari în loc de a versă remășițele lăsate în pahare, de consumatori, le adună și cu ele amestecă berea ori vinul ce servesc la alți consumatori.

De asemenea, pentru spălatură paharelor se află un mic rezervor cu apă rece, care nu e primenit decât odată ori de două ori pe zi, și e firesc lucru, ca toate paharele spălându-se acolo, și o spălatură numai de formă, diferiți microbii să se ia pe paharele cu cari apoi se servesc consumatorii.

Și acestea sunt numai câteva din cazurile în cari microbii infectoși își găsesc un ușor mijloc de propagare.

Spre a întimpină reul:

Să se facă un regulament pentru desinfectarea instrumentelor, înlăturându-se cauzele cari ar putea proteja infectarea gurei, obligându-se fiecare dentist, subchirurg etc. de a avea un sterilisator în care să-și desinfecteze imediat instrumentele și mâinile.

Să fie opriți elevii de la dentiști, de a lucra pe seama lor.

Birtarilor să nu le mai fie permis a servi cu acelaș șervet, întrebunțat și de alții.

Cârciumarilor și berării să li se împue a a-

vea un rezervor cu apă caldă în care să se spele paharele, cât despre cei ce se vor descoperi că pun iarăși în consumație remășițele băuturilor, să fie pedepsiți cât se poate de aspru.

Să se organizeze un serviciu de control care să aibă cea mai strictă privighere asupra păzirei cu sfințenie, a acestor dispozițiuni.

TEODOR MAROVICI.

Credințe populare.

Din Ineu în Bihor.

Pe cel ce-l prind frigurile aleargă la un drum părăsit de cară, și tăvălindu-se pe drum dice: „așa să me părăsească frigurile, cum a părăsit carele acest drum.

Pe care-l prind frigurile, — ia o broască verde și mică în mână, o scuipă de 3 ori în gură, apoi o aruncă peste cap dicând: „atunci să me prindă frigurile — când o prinde pe broasca ce arunc eu amu“.

Dacă o fată-ș dorește draguțul — și acela nu prea se abate pe la ea, ori poate că e dus departe, atunci ia fata un ban și-l aruncă dicând: „n'a dracule bani, te du și adă pe N. N. la mine — pe seară ori pe mâne seară. Dracul plătit se duce, și-l aduce din fundul pământului.

Cine are vr'un cârțițoiu (bubă), aruncă un crucer în drum dicând: „n'aruncă grițaru ei aruncă cârțițoiu“. Și pe cel ce află cruceriu, se prinde cârțițoiu.

Pe care-l doare capul, în trei dimineți până 'n resăritul soarelui merge la apă curgătoare, și se spală dicând: „soare sec, soare sec — ești din capul meu că te ajunge cel viu“. Și atunci durerea de cap trece.

Apa în care s'a ciupăit pruncul cel mic, se țipă la loc ferit, ca nu cumva să calce vr'un om bolnav peste ea și cumva să se prindă beteșigul pe pruncul ciupăit.

Dacă cineva calcă în cenușa aruncată din cenușer după fertul hănelor — de acela se prinde „sdrobit“ (chatar.)

Dacă fata de mărit aruncă gozu din casă către soare, nu se poate marită până ce nu mută ușa căseii în alt parete.

Femeile (nevestele, fetele) cari vrea să fie dragi la bărbați și ficioři — cu apa cu care s'a spălat pe mâni după frământatul pânei — se spală pe obraz — dicând: „așa să fiu eu dragă bărbatului meu (ori dacă e fata, dice — ca așa să fie dragă feciorilor) precum i este pânea de dragă, și precum nu poate fi fără pâne, așa să nu poată fi — fără mine“.

Ouă sub gășce pentru clocit nu se pun când nu-î plină luna, pentru că atunci — nici ouele nu vor fi pline — cu pu.

AVRAM IGNA

De la București.

Jubileul societății de științe. Jianul și literatura dramatică populară. Concertul lui Enescu. Serata literară a dlor dr. Urechia și Caragiale. Concertul Kubelik.

Dilele trecute am asistat la o interesantă festivitate. Se serbă aniversara a X-a a Societății de științe. Aceasta societate s'a înființat la inițiativa dlui dr. C. I. Istrati, iar membrii ei s'a compus în deosebi din profesori de la universitate, cărora s'au alăturat și alți bărbați de știință. Care va să zică, avea menirea să fie o mică academie.

Grație zelului neobosit al dlui dr. C. I. Istrati, care în calitate de secretar general, a fost sufletul acestei societăți, ea s'a îndeplinit cu succes misiunea. A ținut o mulțime de ședințe în care s'au cetit lucrări de ale membrilor; a înființat un buletin în care s'au publicat acele lucrări.

La serbarea aniversării din săptămâna trecută s'a adunat dar lume multă, care a ascultat cu mare plăcere conferențele ce s'au ținut. Întreaga serbare a fost un privilegiu foarte potrivit spre a se face fondatorului societății, dlui dr. C. I. Istrati, bine meritate elogiuri, la cari ne însoțim și noi din toată inima.

Aceasta festivitate frumoasă, entuziasmul bărbaților cari stau în fruntea societății și interesarea salei înțesate, spunea lămurit, că progresul științific a luat aici un avânt care ne inspiră bucurie.

Sub impresiunea acestei bucurii, am desconsiderat căldura care devenia din ce în ce mai amănunțită și am aplaudat cu drag pe dl dr. C. I. Istrati care ne-a făcut istoricul societății și pe dl St. C. Hepites care a ținut o conferință asupra recenselor cercetării ale institutului meteorologic.

La Teatrul Național aproape nimic interesant. În toate serile tot beneficii cu piese vechi, în cari debutează generația tineră.

O singură dată mi-a atras atențiunea afișul. Când s'a jucat „Jianul“ legendă națională de Leoneseu și Duțescu-Duțu.

Curios de a vedea la Teatrul Național o piesă cu subiect din viața poporului, am făcut cu plăcere drumul până acolo. Și câtă vreme mergeam, îmi exprimam mirarea, că acest gen de literatură dramatică este atât de neglijat în România. Se joacă o sumedenie de localisări franțuzești; se fac și încercări destul de reușite de piese originale, scoase din mediul social mai cult: nimeni înse nu se gândește să se coboare în popor și să aducă de acolo pe scenă caractere, obiceiuri și viață țărănească. Și câte frumuseți ar putea găsi acolo? Vădându-le, am sta uimiți, ca în fața unor comori neprețuite. Este de mirat, că în capitala București nu s'a înființat încă un teatru popular, unde să se joace cu preferință astfel de piese. Ori cât de riscată ar fi o astfel de întreprindere, eu cred că ar reuși. De aceea am credință fermă, că nu peste mult se va și realiza.

Piesa „Jianul“ începe foarte bine. Actul prim e o expoziție reușită înghiebată. Intrigă, țesături, mișcare, tablouri, toate denunță pe cunosătorul scenei, dl Leoneseu, unul din autori, însuș un actor cu talent. Iar limba populară e mănuită cu dibăcie de colaboratorul său, poetul Duțescu-Duțu. Totul ce-i lipsește, este cântarea. Cât de frumos ar fi, dacă am auzi cântând un cor și mai cu seamă niște doine. Fluierul ciobănesc auzit din depărtare și doina lăutarului de pe scenă nu suplinese aceasta lipsă.

Actul al doile, cu marea scenă finală, e plină de efect. Aici inse autorii par că-și perd firul și acetele următoare nu mai sânt o continuare firească a celor dintei. Multe declamații și puțină acțiune.

Montarea e foarte frumoasă. Toate tablourile ni se presintă în o perspectivă romantică. Tot aranjamentul bine studiat.

La Ateneu o mișcare foarte variată. Tot conferențe literare și concerte. Aceste totdeauna în sală plină, acelea numai când intrarea e — gratuită.

Săptămâna trecută tinerul compositor George Enescu a dat primul său concert cu orchestră. Publicul, care a făcut de atâte ori admirația acestui favorit al său, a umplut toată sala, încât mulți au fost nevoiți să stea în picioare. A venit și regina dimpreună cu principele moștenitor.

O tăcere ca în biserică a urmat când Enescu apărură pe scenă cu violina în mână. Dl Ed. Wachmann dete signalul și orchestra începură.

Iată programul:

- 1, Beethoven, Concerto (ré majeur) Allegro moderato-Adagio-Allegro.
- 2, Bach, Sonate, pour violon seul (ré mineur.) (Allemande-courante-Sarabande-Gigue-Chaconne.)
- 3, Saint-Saens, Concerto, (si mineur.) (Allegro-Baccarole-Final.)

N'am competența d'a face aprețierea jocului. Constatez numai succesul enorm ce a avut artistul, succes manifestat printr'un nasfârșit ropot de aplause, al căror signal a fost dat de însas regina și cari l-au chemat pe artistul înaintea rampoi cel puțin de cincispre-dece ori.

Progresul ce densusul a făcut de doi ani, de când l-am auzit mai pe urma, este uimitor și-i prevesteșce un mare viitor. Însuș celebrul virtuos Kubelik, care ședea în avant-loje aplaudă cu atâta căldură și plăcere, că artistul român poate fi mândru de succesul său.

Dintre cele trei mai mult a stors admirațiunea salei, piesa a treia, concertul lui Saint-Saens. Escuțiune maestra și nuanțare cu o bravură care nu e dată decât marilor maestri ai artei.

O serată literară din cele mai interesante a fost aceea dată tot în săptămâna trecută la Ateneu de dnii dr. Urechia și Caragiale.

Dată în beneficiu, în folosul societății studenților de medicină, va să zică cu intrare plătită, sala nici de jumătate nu s'a umplut.

Pecat, căci astfel nu numai scopul s'a pagubit, ei și cei remași p'acasă s'au lipsit de o sara plăcută.

Dl dr. Urechia, fiul dlui V. A. Urechia, a cetit niște impresii comice de la manevre, cari au ținut în neconțință ilaritate toată sala. Cunoscut ca un umorist escelent, de asta-dată a respândit un adevărat foc de artificii. Glumele sale nu cruțară pe ni-

menî și uneori înțepeau reu, totdeauna înse erau cu spirit. Aplausele neconținute spuneau, că nimeni nu s'a supărat, că veselia ce a produs a fost bine primită.

Di Caragiale a cetit câteva din nuvelele sale așa precum numai dsa știe să cetească.

Cu atât mai plină a fost sala Ateneului în sara din sâmbăta trecută. Atâta lume poate nici odată nu s'a mai vădut acolo.

Eră al doile concert al tinerului și deja celebrului violonist Jan Kubelik, care în iarna trecută a debutat cu un succes fenomenal la Viena.

Tiner, abia de 18—20 de ani, Kubelik are deja un nume cunoscut și admirat în toate cercurile musicale. Toți sunt unanimi întru a recunoaște, că astfel de talent nu se naște decât odată într'un secol.

A descrie arta lui e peste putință. Violina în mâna lui se transformă în gură vorbitoare, care cântă și vorbește. Odată par că aude cântul paserilor, mai apoi tunetul cerului, șopotul pârului, glasul turturelelor, țipetul codrilor și dulcea melodie a dragostei. Bravura supra-omenească, cu care a executat „God save the Queen“ te face să i te închini ca unui genu mare, înzestrat cu schinteia divină.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Sesiunea generală din anul 1900. —

(Raport special al „Familiei“.)

IV

Testamentul lui Anastasiu. Di D. A. Sturdza anunță Academiei testamentul repositului Take Anastasiu, care a lăsat moștenitoare universală Academia Română, despre care am informat pe cetitorii noștri în nr. 12. Academia primind în unanimitate moștenirea, președintele Poni exprimă sentimentele unanime de recunoștință ale întregii Academii pentru memoria lui Take Anastasiu. Eternă fie memoria lui!

Fondurile Fētu și Scorțeanu. Di Gr. Stefanescu cetește raportul comisiunii fondurilor Ioan Fētu și Ioan Scorțeanu pentru împărțirea gratuită de cărți didactice și religioase la copiii săraci din școalele rurale în anul 1899. Raportul se aprobă. În comisiunea pentru împărțirea gratuită de cărți didactice din aceste cărți se aleg dñii: P. S. Aurelian, I. Negruzzi, D. A. Sturdza.

De la dl N. Iorga, membru corespondent, se primește cererea de a face lectură în ședință publică despre documente istorice descoperite de dsa într'o călătorie de la Lemberg până la Marea Baltică și până în Olanda, documente relative la relațiunile — (întru cât interesează pe Români) — Poloniei cu Rusia și Danzigul, discursul regelui Poloniei după ce a învins pe Bogdan-vodă, exerciții retorice latine trase din viața lui Ioan vodă cel Cumpplit, forma latină (poate autografă) a cronicii lui Miron Costin și altele. Cererea se recomandă secțiunii istorice, după propunerea dlui V. A. Urechia.

Testamentul lui Take Anastasiu. De la ministerul instrucțiunii se primește copia de pe înaltul decret regal, prin care se autorisă Academia să pri-

mească averea lăsată ei prin testamentul de cămă repositul Take Petre Anastasiu. Di D. Sturdza propune ca Academie să exprime mulțumiri dlui dr. Istrati, ministrul instrucțiunii publice, pentru graba cu care a binevoit a îndeplini cererea Academiei. Propunerea dlui Sturdza se aproba.

De la dl St. C. Hepites, membru corespondent, se primește spre a se publică în Anale lucrarea „Studii de meteorologie agricolă. I. Condițiunile climatologice ale vegetațiunii viței de vie“. Di D. Sturdza, cu ocaziunea acestei comunicări, crede a face plăcere Academiei să-i aducă la cunoștința că la serbarile Academiei din Berlin doi din cei mai însemnați oameni de știință și membri ai acelei Academii i-a vorbit cu cea mai mare aprobare despre lucrările a doi colegi ai noștri. Neumayer, directorul institutului meteorologic de la Hamburg, cel mai mare în Germania, a vorbit cu cea mai deplină aprobare despre lucrările dlui Hepites și despre organizarea institutului nostru meteorologic; a spus că lucrările colegului nostru sunt la înălțimea științei și că institutul nostru este unul din cele bine instalate și bine organizate. Mommsen i-a spus că păstrează mare recunoștință pentru lucrările epigrafice și archeologice ale dlui Tocilescu și pentru inscripțiunile romane și grece pe cari dl Tocilescu le trimite Academiei de la Berlin pentru cele două mari colecțiuni pe cari ea le publică. Aceste lucrări — a dis marele istoric — sunt de întâia ordine. Lucrarea dlui Hepites se recomandă secțiunii științifice.

Adresă de condolență văduvei lui Dumba. Di D. Sturdza, constatând că repositul Dumba a ajutorat pe dl Gr. Tocilescu la publicarea operei sale despre Adam-Klissi, propune ca Academia Română să trimită văduvei lui Dumba o adresă de condolență. Se primește.

De la dl V. A. Urechia se primește adresa de felicitare trimisă de Ateneul Român dlui A. de Gubernatis cu ocaziunea jubileului său de 60 ani.

Premiul pentru studiul asupra pelagrei. Di dr. Felix cetește raportul comisiunii însărcinate să examineze manuscriptul despre pelagră prezentat la concursul premiului Adamachi. Comisiunea propune ca autorului manuscriptului presintat să se acorde o parte din premiul Adamachi și să se hotărească premiarea unei a două lucrări mai importante pentru care se va publică un nou concurs cu program mai restrins, anume pentru lucrări originale de laborator asupra constituțiunii chimice a porumbului stricat în raport cu porumbul sănătos, asupra etiologiei pelagrei, pe care apoi se va putea basă prevențiunea rațională. După o discuțiune mai lungă se pune la vot propunerea comisiunii, cu adausul să se dea autorului jumătate din premiul de 5000 lei, adica 2500 lei. Resultatul votului: 17 bile albe, 3 negre contra. Președintele anunță că prin acest vot, propunerea întrunind două treimi, jumătatea premiului Adamachi (lei 2500) s'a acordat autorului manuscriptului despre pelagra cu devisa „Proximus tuus“. Cealaltă jumătate din premiu (lei 2500) urmează să se capitalisese conform regulamentului fondului Adamachi. Președintele P. Poni deschide plicul în care se află numele autorului și constată că autorul e dl dr. I. Neagoe.

A doua ședință publică s'a ținut luni la 21 martie (2 aprilie.) S'au făcut următoarele comunicări: dr. Marinescu (membru corespondent,) Despre mecanismul atrofiei în sistemul nervos și cestiunea seru-

lui antilencocitar; P. Poni, Cercetări asupra compozițiunii chimice a petroleurilor din România.

A treia ședință publică s'a anunțat pentru 25 martie (6 aprilie), cu comunicări de membrii: Xenopol și Gr. Ștefanescu.

Dintre membrii Academiei, dl S. Fl. Marian din Suceava a sosit la sesiunea generală la 21 martie (2 aprilie); dl Vinc. Babeș din Budapesta a luat parte începând de la 22 martie (3 aprilie); iar Pr. SSA Nicolae Popea, episcopul Caransebeșului a plecat în 23 martie (4 aprilie) seara acasă la reședința sa.

De la autori se primesc următoarele scrieri: a, Poesii populare despre Avram Iancu, adunate și publicate de S. Fl. Marian; b, N. Teclu, Zur quantitativ Bestimmung des Ozons; c, N. Iorga, Documente geografice, partea I; d, dr. Ios. Weisz, Das 2000 Jährige Problem der Einschreibung des Siebeneckes oder der Siebentheilung des Kreises auf elementarem Wege gelöst; e, H. Strasser, Das neue anatomische Institut in Bern; f, C. Erbicean, mai multe manuscrise vechi.

De la ministeriul afacerilor străine se primește înștiințarea că s'a luat dispozițiune spre a se continua la Constantinopol copiarea documentelor vechi din arhivele imperiale privitoare la istoria țărilor române și înaintează 17 firme din secolul XVI în copii turcești și în traduceri franceze.

De la dl general C. Brătianu, membru corespondent, se primește lucrarea „Notițe asupra lucrărilor catografice și geometrice în România”, lucrare pe care dorește să o cetească în ședință publică. Se recomandă secțiunii științifice.

De la dl D. Negreanu, membru corespondent, se primește pentru a se publica în Anale o notă despre: O metodă nouă de măsurarea rezistenței electrice a unui galvanometru. Se recomandă secțiunii științifice.

Jubileul societății științifice. Societatea științifică din București serbându-și jubileul de deșee ani joii în 23 martie (5 aprilie,) membrul ei dl dr. C. Istrati prezintă Academiei lucrările acelei societăți, publicate în mai multe volume și invită Academia să se prezinte la ședința ei jubilară din acea zi. Academia mulțumind pentru invitațiune și pentru cărțile oferite, delegă în numele său la acea ședință pe dl Gr. Ștefanescu.

A treia ședință publică. Vineri la 24 martie (6 aprilie) se ține a treia ședință publică, făcându-se următoarele comunicări: A. D. Xenopol, Rolul oamenilor mari în istorie; Gr. Ștefanescu, Geologia și legenda.

Candidații de membri ai secțiunii literare. Secțiunea literară a candidat pentru cele două locuri vacante de membri ordinari pe următorii membri corespondenți: dl N. Filipide profesor la universitatea din Iași, propus de dl Iacob Negruzzi; G. I. Ionnescu-Gion, profesor în București, autor și publicist, propus de dl B. P. Hașdeu; Ioan Bian, profesor, bibliotecar al Academiei, propus de dl Titu Maiorescu. Iar în locul vacant de membru corespondent, pe distinsul nostru poet dl George Coșbuc, propus de dl Iosif Vulcan.

Pictorul. — Cum ți-se pare portretul d-tale?

Cetățeanul. — Bine, foarte bine; afară de nas care nu-mi place.

Pictorul. — Nici mie, dar îți seamănă grozav de mult.

Ilustrațiile noastre.

Papa Leon XIII. În anul acesta se fac din țara noastră mai multe peregrinaje la Roma. Rutenii greco-catolici au fost în luna trecută sub conducerea episcopilor Firezák și Vályi. Ungurii romano-catolici au să meargă în luna viitoare. Românii greco-catolici se vor duce la toamnă. Din incidentul acesta publicăm în nr. de față portretul Papei Leon XIII.

Nunta din Cana Galileei. Ilustrația noastră astfel intitulată înfățișează cunoscutul episod din viața lui Isus Christos.

LITERATURĂ.

Discursul de recepțiune al episcopului Popea, ținut la Academia Română, a și apărut în edițiunea Academiei, ca broșura a XXI a discursurilor de recepțiune, portând titlul: „Archiepiscopul și mitropolitul Andreiu br. de Șaguna, discurs rostit la 13/26 martie 1900 în ședință solemnă sub președința M. S. regelui, de Nicolae Popea, episcopul Caransebeșului, cu răspuns de Dimitrie A. Sturdza secretarul general al Academiei Române. Pe pagina primă se află portretul mitropolitului Șaguna, după care urmează discursul recipiendarului, pe care l-am schițat în nr. 12 al foii noastre; în sfârșit răspunsul dlui Sturdza, pe care noi — singuri în toată presa română — l-am publicat în întregime în nr. sus amintit. Este interesant a șei, că dintre membrii de pân' acuma ai Academiei Române, discursuri de recepțiune au ținut următorii: A. Papiu Ilarian, G. Sion, Petre Poenariu, dr. Anastasie Fetcu, Em. Bacaloghi, Ion Ghica, dr. P. Vasieș, dr. I. Felix, N. Teclu, dr. D. Brândza, S. Fl. Marian, At. M. Marienescu, Florian Porcius, G. Cobălcescu, Iosif Vulcan, Ioan Kalinderu, D. C. Ollănescu, A. Naum, A. D. Xenopol, dr. Victor Babeș.

Viața și operele lui Andrei Mureșianu. Sub acest titlu, dl Ioan Rațiu, profesor la preparandia și școala superioară de fete din Blaș, a scos la lumină de curând un studiu istoric-literar. Despre poezii noastre s'a scris pân' acuma foarte puțin; nu avem încă aproape nici un studiu complet despre nici unul din cei mai buni. Ori ce lucrare în privința asta este dar binevenită, căci fiecare tinde a completa portretul literar al scriitorului de care se ocupă. Cu plăcere salutăm și lucrarea dlui Ioan Rațiu, care vine să fixeze poziția lui Andrei Mureșianu în literatura română. Cititorii nostri cunosc bine acest studiu, căci el a fost publicat întâiu în foaia noastră, de unde acum apare mai completată cu detaliuri noue. Are extensiune de 182 pagini și e tipărit frumos.

Poesii populare despre Avram Iancu. Sub acest titlu dl Simeon Fl. Marian, membru al Academiei Române și profesor la gimnasiul din Suceava, a scos la lumină în Cernăuți, o culegere de poesii ce cântă poporul român despre Avram Iancu. Poesiile culese din Transilvania și părțile ungurene, precum și reproduse din fehurite reviste și colecțiuni, se urecă la 76, între cari se află și mai multe variante. Dl Marian a făcut un bun serviciu literaturii, adunându-le în o broșură, căci ele ne dau concepția poporului nostru despre Iancu. De sigur or fi și legende și povești în prosă, despre martirul nostru național; ar fi bine să se adune și acele.

Din Enciclopedia Română, redactată de dl dr. C. Diaconovich, a apărut fascicula 19, cuprindând cuvintele Hypochondrium-Ioanovici, cu estensiune de 114 pagini, peste o mie de articole și cu multe ilustrații. Găsim și în broșura aceasta o serie de biografii românești, dintre cari amintim pe alui I. Stamatii, Avram Iancu, Ioanovici, Iarca, Ienescu; mai multe articole geografice de interes special românesc, ea județele Ialomița, Iași, Ilfov și orașul Iași, cu 10 ilustrații; mai remarcăm articolele de igienă și altele de interes comun.

Conferințele dlui dr. Victor Babeș. Aă apărut de sub tipar la București un volum intitulat: „Șapte conferințe publice“ făcute la institutul de bacteriologie de dr. V. Babeș, directorul institutului. Cele șapte conferințe poartă următoarele titluri: Datoriile statului față cu descoperirile bacteriologiei; Seroterapia; Difteria; Pesta; Tuberculoza; Apa Bucureștilor; Leptra și pelagra.

O carte pentru militari. A apărut la București: „Educația profesională și morală a oficerului“. Conferință, ținută la statul-major al armatei române de generalul C. I. Brătianu, subșef de statul-major general, directorul institutului geografic al armatei, membru corespondent al Academiei Române. După o introducere, lucrarea conține următoarele capitole: Bazele fundamentale ale unei armate sub raportul moral, Dispozițiuni de urmat la resboi cu privire la știri, rapoarte și ordine, Reguli generale cu privire la corespondența militară.

Societatea de științe din București. A apărut la București: Cuvîntarea rostită de dl dr. C. I. Istrati, cu ocaziunea serbarii jubileului de 10 ani al societății de științe din București.

TEATRU.

Turneul dsoarei Agata Bârsescu în România. Dsoara Agata Bârsescu, atât de mult serbătorită la București, a făcut un turneu artistic prin câteva orașe din România, voind să se facă cunoscută tuturor, dându-le prilej să-i admire marele talent. Turneul și l-a început la Bacău, unde a dat două reprezentații cu trupa teatrului național din Iași. Apoi s'a dus la Roman, debutând cu acelaș succes. Va continua și în alte orașe.

MUSICĂ.

Reprezentare de operă în Brașov. Reuniunea româna de cântări din Brașov, sub conducerea dlui George Dima, fute a luat un avânt mare. În timp de câteva luni, ea a realizat un progres atât de mare, încât în săptămâna aceasta a represintat cu mare succes opera „O noapte în Granada“ de Kreutze, cu concursul renunitului nostru bariton Dumitru Popovici și al dsoarei Eugenia Moga. Reprezentația s'a dat marți, joi și a treia urmează astăzi sâmbătă.

Concertul dsoarei Onoria Popovici în București. Dsoara Onoria Popovici, absolventă a conservatorului din Viena și eleva profesorului Gayer, întorcându-se din turneul de concerte făcut în România și în străinătate, a anunțat pe mercuri 30 martie v. (12 aprilie n.) un concert în sala Ateneului Român din București.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Festivitate școlară în Brașov. Societatea de lectură Ioan Popasu a studenților de la gimnasiul gr. or. românesc din Brașov, precum și societatea studenților de la școala comercială gr. or. de acolo, a ținut duminică în 8 aprilie n. ședință festivă, sub presiul dlui profesor Nic. Sulică. Programa a fost compusă din declamațiuni, disertațiuni și piese musicale.

Noū monach. Dl George Bogoeviciu, ales preot la nou-înființata parochie gr. or. românească din Budapesta, a intrat în tagma monachală în Hodoș-Bodrog, primind numele de Ghenadie.

Adunare de învățători în Oradea-mare. Reuniunea învățătorilor gr. or. români de sub jurisdicțiunea consistoriului gr. or. român din Oradea-mare a ținut cri joi la 30 martie v. (12 aprilie n.) adunarea generală în Oradea-mare sub presiul dlui Nicolae Zigre, cu care ocaziune, între altele, s'a discutat și votat modificarea pretinsă de guvern în statutele Reuniunii.

C E E N O U.

Hymen. Dl Adrian P. Dessean, funcționar la consistoriul din Arad, s'a logodit cu dsoara Ana Popovici din Chitighaz.

Cel mai tiner doctor. Dl Ioan Pop, fiul dlui Paul Pop, avocat în Beins, a fost promovat la universitatea din Cluș doctor în drept; noul doctor are vârsta de 21 ani.

Proces de presă. Guvernul a intentat proces de presă dlui Ioan Scurtu, pentru un articol intitulat „Prețindem satisfacție“ și pentru poesia „Procurorului hiena“ ce a publicat în diarul „Tribuna“.

Un nou prelat papal. Rds. d. canonic și vicar episcopesc din Oradea-mare, Augustin Lauran, a fost numit prelat papal.

Dl B. P. Hașdeu la pensie. Dl B. P. Hașdeu, în calitate de profesor la universitatea din București, a cerut regularea pensiei sale, începând din 1/14 aprilie an. c. Corpurile legiuitoare i-au acordat o pensie de 1500 lei pe lună, din care după moartea lui sotia dsale va primi 1000 lei pe lună.

Testamentul lui Ioan Nichita. Dl Andrei Cosma a înșeiinat comitetul Asociațiunii, că reposatul dr. Ioan Nichita, avocat în Șimleu, a numit prin testamentul set erede universal Asociațiunea, care va primi vr'o 20.000 coroane pentru scopuri culturale școlare.

Averea Academiei Române. Pe mulți am auzit dicând, că Academia Română e foarte bogată. Afirmațiunea aceasta se ivește în deosebă, când vr'un mare patriot își lasă averea la dispoziția Academiei. În realitate înse Academia Română nu numai nu e bogată, înse nu-și poate acoperi nici lipsele sale. Donațiunile și legatele ce i s'aŭ lăsat, aŭ toate anumite scopuri și Academia își oprește câte 15% pentru administrație. Toate fondurile administrate de Academie produc la an 476.000 lei; din suma aceasta, pentru scopurile fixate prin testatori se dau 342.000; deci la libera dispoziție rămâne numai 134.000 lei, o sumă mai mică decât ce se cheltuește în România pe an pentru susținerea unui liceu.

Jubileul societății geografice române. Societatea geografică română din București va serba la 15 iunie jubileul de 25 ani al înființării. Cu prilegiul acesta, dl Emil Racovița, vestitul explorator la polul sud, va ține o conferință asupra acestei expedițiuni. La serbare va asista și regele Carol, dimpreună cu principele Ferdinand, ministrii, membrii Academiei, profesorii universitari și alți bărbați de știință.

Un nou binefăcător român. Nu de mult a murit la Zlatna George Vișa, un bărbat vrednic de stimă, care ș-a lăsat toată averea, în valoare de 40.000 fi., la dispoziția capitolului mitropolitan gr. cat. din Blaș, ca fundațiune pentru scopuri culturale și umanitare. La înmormântarea sa, canonicul dr. V. Hossu din Blaș a rostit o cuvântare frumoasă.

Generalissimul burilor — un Român. Diarele bucureștene scriu, că noul generalissim al burilor, Botha, e fiu de grănițer român din Transilvania, comitatul Bistrița-Năsăud, comuna Ivesci. Densul a fost oficer în armata austriacă. La 1881 fusese locotenent în Agram, de unde — din cauza multelor sale datorii — a dimisionat și a plecat în Africa-de-Sud. Tatăl său trăește și acuma, în etate de 73 ani. Cea din urmă scrisoare a fiului său, în românește, e din 1897.

O nouă bancă românească. Fruntașii români din Someuta au hotărât să înființeze acolo un nou institut de bani. Numele acestuia are să fie „Chio-reana”, capitalul social o sută eventual două sute de mii de coroane. Adunarea generală constituantă se va ține la 16 aprilie n.

Un nou sat românesc în Dobrogea. La 2/15 aprilie, dl I. Nenitescu, prefectul județului Tulcea, va inaugura un nou sat românesc, cărui îi va da numele „Carmen Sylva”. Acest sat se află la 12 mile distanță de Sulina, pe noul canal inaugurat acum câțiva ani de regele. Prima instalare se va face cu 30 familii românești.

Ștergerea timbrelor de ziare și călindare. La 1 iulie an. c. se sistează obligamentul de timbru a calendarelor, anunțurilor, inseratelor din jurnale, a jurnalelor externe și a tipăriturilor periodice.

Au murit: *Romul Roșescu*, absolvent de teologie al dicesei aradane și referent ajutător la consistoriul din Arad, la Cluș, în etate de 24 ani; — *Ioan Cigărean*, prim vice-notar în pensiune în Cluș, la 1 aprilie, în etate de 59 ani; — *Ioan Neagoe*, paroc gr. or. în St. Ianoș, la 6 aprilie în etate de 73 ani.

Erata. În traducerea dramei lui Ibsen „Ziua invierii” din numărul 11 al „Familiei”, s'au strecurat trei erori de tipar pe cari le rectificăm. La pag. 122, rând 22 de sus, în loc de: „Cu tine-î eu totul *altul*” e a se citi: „... cu totul *altceva*”. La pag. 123, rândul 20 de jos, în loc de „Am fost *nevastă* ani de zile”... e a se citi: „Am fost *moartă* ani de zile...” Și în sfârșit la pag. 124, în loc de „dar în *rugăciuni* mai înalte”... a se citi „dar în *regiuni* mai înalte”.

DIN LUME.

Serbarea dervișilor persiani. Colonia persiană din Constantinopol a serbat acum câteva zile aniversarea morții lui Hassan și Hussein, așa numită „ziua Muharrem”. Ceremoniile de la această festivitate au dat iarăși dovadă despre fanatismul dervișilor

și nici un om civilizat, care a fost martor ocular al unei astfel de „serbări” nu se va decide să asiste a doua oară la asemenea spectacol. În moscheea persiană drapată cu negru, dar iluminată cu mii de candelambre, se adunară spectatorii pasivi și adică pe o estradă în mijloc, unde se află și ambasadorul persian cu întreg personalul. Ceremonia începă cu o rugăciune pentru sultan și pentru șahul Persiei. După aceea defilează în fața spectatorilor 12 procesiuni de derviși, în fruntea cărora se află șeful, având în mână bastonul simbolic, după aceea veniau purtătorii de drapele și de torțe și la urmă „jalnicii”, dintre cari câțiva se bat cu lanțuri de fier, pe când restul își bate pieptul cu pumnii. Marele eveniment al serei vine înse la sfârșit. Procesiuniștii își dau lovitură cu sabia în cap, strigând: Hassan! Hussein! Scena este foarte înfiorătoare. Luna își revarsă argințele sale raze peste grămada de derviși îmbrăcați în alb, cari își dau lovitură la cap, sbierând și vaițându-se. Sângele țâșnește în toate direcțiunile și curge pe vestmintele albe. Tipetele procesioniștilor se amestecă cu vaelele spectatorilor. Acest sgomot ținu înse numai în cursul procesiunii. Este insuportabil miro-sul de reșină al torțelor amestecat cu acela al sânge-lui. „Jalnicii” se opresc în cursul lor în fața ambasadorului persian, căruiia îi cer eliberarea vreunui prisionier. Totdauna această dorință este implinită. Cu aceasta festivitatea este terminată și după câteva minute se întorc cu toții la Pera, adică în sîmul civilizațiunei. A doua zi trei fanatici procesioniști au murit în urma rănilor primite.

Țara divorțurilor. Dakata de Nord, acel stat în care eră de-ajuns până acum să stai timp de trei luni spre a obține divorțul fără nici o altă explicație și care devenise astfel un refugiu ospitalier al tuturor americanilor și americanelor doritoare de a rupe legăturile matrimoniale, s'a plictisit, după câte se pare, de această practică. Legislatura Statului a adoptat o lege în virtutea căreia durata reședinței e prelungită la un an. Acea lege va înfrână puțin multele divorțuri din acea țară. Dakota devenise o adevărată colonie de divorțați, unde hangii și avocații speculau asupra tururilor familiilor din Statele-Unite, cari erau în neînțelegeri. Așa s'a ajuns ca să se capete divorțuri în două zile, grație unui subterfugiū prin care se inseriau în chip fals în registrele oțelurilor cei interesanți, ca și cum ar fi locuit acolo de trei luni, pe când ei, poate, abia sosiseră atunci.

Călindarul săptemănei.

Sfintele Paști, Ev. dela Ioan c. 1. v. 1.

Diua săpt.	Călindarul vechiū	Călind. nou	Soarele.
Duminică	9 (f) <i>Sfintele Paști</i>	22 Lotar	4 37 6 52
Luni	10 (f) <i>Cuv. Ioan Pust</i>	23 Georgie	4 35 6 53
Mărti	11 (f) <i>Teodor Trich</i>	24 Adalbert	4 33 6 55
Mercuri	12 Cuv. Vasilie	25 Ev. Marcu	4 31 6 57
Joi	13 Mart. Artenie	26 Esecchia	4 28 6 59
Vineri	14 Păr. Martin	27 Anastasiū	4 26 6 0
Sămbătă	15 SS. Ap. Ar. și Prof.	28 Vitalis	4 24 6 2

Avis abonațiilor nostri. Cu numărul 13 s'a încheiat treiluniul prim al anului curent. Rugăm pe aceia ale căror abonamente a expirat atunci, să le înnoiască de timpuriu. Iar cei ce nu mai vor să aboneze și în viitor, să ne înapoieze nr. acesta, căci noi nu trimitem revista noastră, decât numai acelorora cari ni-o cer.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDÁS NR. 296 b.)

TIPOGRAFIA IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.